

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. «
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen 15 centimen per
drukregel.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

De personen die zich van heden aan den *Postrijder* abonneeren voor het jaar 1873, zullen het blad *kosteloos* ontvangen tot den eersten januari aanstaande.

TONGEREN, DEN 23 NOVEMBER.

Kamer.

In de zitting der Kamer van dinsdag liep de beraadslaging over de artikelen betreffende de naamlooze maatschappijen. De heeren De Lantsheere, minister van justitie, Pirmez, verslaggever der commissie, Bara, Cruyt, Jacobs, Saintelette en Demeur voerden het woord. De heer Pirmez antwoordde op de opmerkingen van den heer Demeur, en bevestigde, dat zij weinig grond hadden.

Op het einde der zitting vroeg de heer Le Hardy de Beaulieu aan het gouvernement, hoe het stond met de werken der groote militaire commissie. Volgens hem, moet het kabinet zijn gevoelen te kennen geven over de kwestie der inrichting des legers, opdat de leden der Kamer kunnen weten, of zij op dit oogenblik die zoo gewichtige kwestie moeten bestuderen of niet. Het achtbaar lid zegt daarenboven, dat het land schijnt ongerust te zijn ten opzichte der militaire kwestie, ten gevolge van « min of meer geoorloofde » schriften, die sedert eenigen tijd in het licht zijn gegeven.

De heer Minister van oorlog, die waarschijnlijk van deze interpellatie verwittigd was geweest, was omtrent half vijf ure in de zaal der zittingen gekomen. Hij antwoordde, dat het gouvernement de zeer rechtzinnige begeerte had, de werken der groote militaire commissie zoohaast mogelijk te zien voleinden. Hij hoopt dat zij hem haar verslag in de maand december zal kunnen aanbieden.

Wat de schriften betreft, van welke de heer Le Hardy de Beaulieu gesproken had, zegt de heer Minister van oorlog, dat hij niet éénen officier gemachtigd had om schriften over de militaire kwestie in 't licht te geven, en dat hij, bijgevolg, geene verantwoordelijkheid over dit punt op zich had te nemen. De officieren, die de bedoelde schriften in 't licht gaven, maakten gebruik van het constitutioneel recht om hunne gevoelens openbaar te maken, eveneens als de andere burgers. Noch min noch meer!

Wij bepalen ons, deze feiten aan te stippen zonder eenige uitlegging, zooals de Kamer gedaan heeft. Inderdaad, het incident werd gesloten na de korte uitleggingen des ministers van oorlog. Degenen, die in de schriften van welke men zooveel gesproken heeft, eenen zekeren oorsprong of « geoorloofde werken » meenden te zien, degenen, die

TUE-TOUT.

VERHAAL UIT DE LIJFSTRAFFELIJKE RECHTSPLEGING.

(VERVOLG.)

Maar terwijl Tue-Tout sprak, had Borgneau zijne karabijn langzamerhand in de hoogte gehouwen, en zich alleen ziende, durfde hij niet schieten.

— Welnu! hernam Tue-Tout, ik wacht... Wat is er geen kogel voor mij!... Ik zal er wel een voor mij vinden! Wees niet bevreesd, mijne vrienden, ik zal de bende van zijnen hond bevrijden, daar de hond de bende hindert.

Hij boog zich en hernam zijn geweer. Maar al deze menschen, die zich een oogenblik te voren hadden verbonden om hem te doden, vereenigden zich toen om hem te redden.

— Ha! Gij wilt niet? zegde Tue-Tout. Welnu! het zij zoo!... Maar, alle duivels! zegt niet dat ik een ongemakkelijk opperhoofd ben. Gij ziet het, ik doe alles wat gij wilt. En, nu, goeden avond!

En hij ging even bedaard heen, alsof er niets was gebeurd.

Dit tooneel vergrootte zijne macht en gaf meer kracht aan de soort van bijgeloof, dat deze mannen omtrent hem koesterden. Zijne vreedste bevelen werden stipt uitgevoerd; men luisterde naar hem als naar een godspraak. Al die mannen waren in zijne handen werktuigen geworden. Wat hem betrof, hij was onverschillig omtrent

beweerd hebben, dat de opstellers dezer schriften de tolken des governments of van eenen anderen hoogen invloed waren, zijn dus in hunne inbeelding bedrogen geweest.

M. Perreau.

Wij vernemen dat M. de burgemeester Perreau deze week aan het komitee der *Katholieke Vereeniging* zijne demissiegezonden heeft als lid dezer vergadering.

Heeft M. Perreau het vonnis willen voorkomen der algemeene vergadering die ongewild in hare eerste bijeenkomst haren ouden voorzitter zou aan de deur gerokt hebben?

Of heeft M. Perreau misschien willen wachten om zich geheel en al van de katholieken af te scheiden tot dat het gouvernement zijne benoeming als burgemeester ondertekend had?

Het publiek zal er over oordeelen.

In de openbare zitting van verleden maandag is de nieuwe gemeente-raad van Tongeren geïnstalleerd geworden. Het talrijk publiek, dat bij de *plechtigheid* tegenwoordig was, verwachtte zich natuurlijk op een *discours ministre* uitgesproken door onzen spikspelder-nieuwen burgemeester. Het is inderdaad de gewoonte dat in zulke omstandigheden, vooral wanneer de gemeente raad geheel en al hernieuwd is, de burgemeester zijn politiek en bestuurlijk programma uiteen legge.

Zoo hebben ten minste de burgemeesters gehandeld in alle steden van België. Maar M. Perreau, die waarschijnlijk inwendig meer beschaamd is over zijn gedrag dan hij het uitwendig toont, M. Perreau heeft heel eenvoudig den eed der nieuwe raadsleden ontvangen, waarna hij aan de nieuwsgierigen heeft aangekondigd dat de zitting met gesloten deuren zou voortgezet worden. Daarmee kon het publiek heengaan.

Waarom moesten de deuren gesloten en het publiek 't huis gezonden worden? Dat heeft M. Perreau vergeten te zeggen. Die uitlegging schijnt ons des te meer noodzakelijk daar het dagorde geen voorwerp behelsde dat zich verzet tegen de openbaarheid der zitting.

M. Perreau, slap begonnen, slap jongen, heel slap!

Hof van assisen van Limburg.

Zaak Vanderzanden. — Driedubbele moord.

Wij hebben verleden donderdag slechts eenige woorden kunnen wijden aan de zaak Vanderzanden, die in de zittingen van woensdag en donderdag aan het hof van assisen onderworpen geweest is.

Eene ontelbare menigte verdringt zich in de

het leven, zoodat hij zelfs de trotschheid niet meer gevoelde bij de gedachte aan die onbeperkte macht. Geene zenuw trilde meer in hem, hij doodde of spaarde uit luim, zonder te weten waarom. Hij had geen hart meer; hij had slechts een wil.

Echter had de bende gebrek aan alles. Deze toestand moest een einde nemen. De mannen, onder verschillende vermommingen in de naburige velden en bosschen verspreid, wonden berichten in van alle kanten, om de eene of de andere prooi op te sporen. Eindelijk zag een van hen, die een diligenciebureau binnentrad, onder voorwendsel van eenige inlichtingen te vragen, een heer, die twee zakken geld aan den directeur ter hand stelde. « Goed, » zegde hij tot zich zelve, « dat is het wat wij zochten. »

Terwijl nam hij een plaatsbiljet. De diligencie moest ten zes ure des avonds vertrekken, het was tien ure des morgens. Het voornaamste was de bende bij tijds te waarschuwen. Hij herinnerde zich, dat een zijner makkers in een naburig dorp rondloopt. Hij liep er terstond heen, trof hem aan en maakte hem met zijne ontdekking bekend. Het uur en de plaats was hem onverschillig: het opperhoofd, dat de richting der diligencie kende, moest hierover beslissen. Wat hem betrof, in het rijtuig opgesloten, vermengd met de andere reizigers, zou hij steeds gereed zijn tot handelen.

Inderdaad stapte hij des avonds ten zes ure in de diligencie. Hij zag met zekere ongerustheid, dat eene brigade gendarmen zich gereed maakte ter zelfder tijd te vertrekken. Maar de bandieten waren, zooals wij hebben gezien, gewoon aan

verhoorzaal en rond het paleis van justitie. Vanderzanden toont de grootste ongevoeligheid. Op de vragen van den heer voorzitter antwoordt hij zonder de minste ontroering te toonen en met de grootste koelbloedigheid verhaalt hij alle omstandigheden zijner driedubbele misdaad.

Ziehier de voornaamste daadzaken zooals zij spruiten uit de instructie en uit het akt van beschuldiging.

Den 18 augustus van dit jaar, in het gebucht Brouck onder Jesseren hoorde men eensklaps schreeuwen: hulp! hulp! Martinus! Het was omtrent 5 uren 'smorgens. Hij die aldus ter hulpe riep was Hendrik Vanderzanden; zijn geroep was gericht tot Martinus Baus, zijnen naasten gebuur. Deze begaf zich dadelijk ter plaatse, weldra gevolgd door Hendrik Krikken, van Marguareta Coenen huisvrouw Rubens en van verscheidene andere personen. Vanderzande zelve verhaalde hun dat men zijne vrouw, zijne schoonzuster en zijnen zoon vermoord had. Hij voegde er bij dat hij zich sedert lang daaraan verwacht had.

De deur van het huis was gesloten; door het openstaande venster dat op den tuin uitziet zag men drie lijken liggen badende in hun bloed. De slachtoffers waren inderdaad Sybilla Spalman, echtgenote van Vanderzanden, Maria Spalman zijne schoonzuster en Hudert Vanderzanden zijn zoon oud 14 jaren.

In de nabijheid der woning, langs den bakoven, vonden de gendarmen een groot keukenmes bevestigd met bloed. Vanderzanden herkende het als zijnde het mes dat zijne vrouw gewoonlijk gebruikte.

Vanderzanden zelve had eenige vlekken bloed op zijn hemd, op zijnen halsdoek en op de schouders.

De groote plas bloed waarmede de gansche kamer besproeid was, getuigde genoeg welke ijselijke worsteling en bad plaats gehad.

In de eerste oogenblikken die de ontdekking der misdaad volgden had Vanderzanden eene geheel vreemde houding. M. de burgemeester Delvaux vond hem zitten op eene bank voor zijne deur; hij scheen geenszins ontroerd. Toen de burgemeester hem vroeg hoe het met hem ging, antwoordde hij: « Zoo gaat het, zij zullen mijn huis nog boven mijn hoofd verbranden. » Doch bij het aankomen der gendarmen verloor hij zijne koelbloedigheid en het was al bevende dat hij hun verklaarde dat het bloed dat hij op den hals en op de schouder had, voortkwam van eene neusbloeding.

Vanderzanden was te gelijker tijd jachtwachter van M. den baron de Woelmont en daglooner in de winning van Guison; het was zelden dat hij in de winning sliep. Gedurende zekeren tijd was zijn gedrag zeer regelmatig; hij toonde zelfs eene groote godsvrucht. Ongelukkiglijk, sedert eenige maanden, had hij eene hevige drift opgevat voor de genaamde Rosalia Awouters. Zijne vrouw verborg hierover haar misnoegen niet en daar de drank het werk van onzedelijkheid eeniger mate kwam voltooijen, zoo gebeurde het niet zelden dat Vanderzanden aan hevige verwijtingen van zijne vrouw was blootgesteld.

Vanderzanden toonde zich hierover vergramd;

die aanvallen, en waren altijd daarop voorbereid. Zijne grootste bezorgdheid gedurende het laden van het rijtuig, was na te gaan, waar de twee zakken geld werden gelegd. Voor 't overige kostte het hem geene moeite de plaats te weten, die zij innamen. De kondukteur maakte geen geheim daarvan, hij nam de zakken aan het bureel aan, steeg op den bok, dezelve in de hand houdende, legde ze in een koffer dat de bank vormde, waarop hij zat, en sloot het.

Eindelijk vertrok de diligencie. De bandiet, gewapend met eene pistool met dubbelen loop en met een dolkmes, dat onder zijnen kiel was verborgen, had in de diligencie plaats genomen. Hij droeg zorg, in een hoek te gaan zitten, om den weg te kunnen bespieden door het hoofd buiten het portier te steken. Te vergeefs keek hij naar buiten, hij zag tot aan de eerste halt geenen gendarme op den weg. Waar was de brigade gebleven, welke hij bij het vertrek had opgemerkt? Was zij niet bestemd geweest, zooals hij het in het eerst had gemeend, om het rijtuig te vergezellen? Had zij een anderen weg ingeslagen? Was zij voor of achter? Wilde zij, door zich niet te vertoonen, de bandieten een valsch vertrouwen inboezemen? Dit was waarschijnlijk, want allen wisten, dat zij werkelijk bewaakt werden. Men kwam echter aan de tweede halt zonder één gendarme te zien. Bij de derde echter hoorde men een galop van verscheidene paarden. Men naderde juist eene afgelegen plek, waar de weg tusschen eene rots en het bosch doorliep, zeer geschikt voor een aanval.

« De strijd zal heet zijn, » zegde de bandiet tot zelve. « De kerels weten dat wij de juiste

ook zeggen de getuigen dat zijne inborst sedert dien tijd geheel veranderd was. Eertijds, zeggen zij, was hij goed en zoetaardig, hij ging meermaals tot de H. Communie, heden is hij grammoedig en boosaardig en hij verwaarloost al zijne geestelijke plichten. De reden dezer verandering was de plichtige drift die zijn hart vervulde en die voldoening moest krijgen. Om die drift te voldoen, moest hij zich van zijne familie ontmaken en zijne vrijheid terug krijgen.

In den avond van den 18 augustus kwam Willem Delvaux voorbij de winning van Guison, hij zag Vanderzanden gewapend met zijn geweer. De betigte zeide hem dat hij eene ronde moest gaan doen in het Vissegot-veld waar de veldwachter van Gors-op-Leeuw hem zou komen vinden. Hij vergezelt Delvaux in de herberg van Coemans hij verlaat de herberg omtrent 9 uren.

Daarna begeeft hij zich bij Lambert Conings, werkmans der winning Guison. Het was omtrent 10 uren 's avonds, hij drinkt er den koffij en vertrekt zeggende dat het zijn tijd is om zijne ronde te beginnen. Om half elf bevindt hij zich bij den veldwachter Coenen en verzoekt hem mede te gaan zijne ronde in het veld doen. Coenen vergezelt hem tot middernacht, daarna verlaat hij hem.

Vanderzanden begeeft zich naar de winning Guison, hij knipt den hooistal in. Daar slaapt de varkenshoeder Willem Rubens; hij ontwaakt hem: « Slaapt gij, jongen? » zegt hij. De jongeling vraagt hem hoe laat het is. Het is middernacht, antwoordt Vanderzanden. Daarna legt hij zich neer.

In den vroegen morgen verlaat hij de winning om huiswaarts te keeren. Kort na dien tijd daarna hoort Lambert Baus de hulpkreten waarvan wij hooger gesproken hebben.

Men begrijpt waarom Vanderzanden in deze nootlottige nacht zich op zoo verschillende plaatsen en aan zoo vele menschen vertoond heeft. Dit was enkel om later kunnen doen te gelooven dat hij afwezig uit zijn huis was op het oogenblik dat de misdaad gebeurde. In de eerste dagen heeft hij zich inderdaad beroepen op de personen die hem in den nacht buiten zijn huis gezien hebben. Doch de opzoekingen van het gerecht hebben de met bloed bekleete kleedereu van Vanderzanden doen ontdekken, begraven in eene weide achter zijn huis. Van het oogenblik dat men hem zijne bebloede broek en kiel vertoonde, gevoelde hij dat alle mogelijkheid om zijne misdaad te loochenen verdwenen was en van toen af deed hij de breedvoerigste bekentenissen.

Ziehier hoe hij zijne bekentenissen doet:

« In de nacht van den 17 tot den 18 augustus, een weinig na middernacht, na het vertrek van den veldwachter van Gors-op-Leeuw, ben ik 't huis gegaan. Ik heb op de kleine venster van onze kamer geklopt. Het was langs daar dat mijne vrouw mij gewoonlijk den sleutel van het huis uitgaaf. Dezen keer antwoordde zij mij dat ik niet zou inkomen, dat het te laat was, dat ik maar moest terug gaan van waar ik gekomen was. Vergramd over dit antwoord ben ik tot omtrent 2 uren gaan neerzitten in den tuin. Toen heb ik de ruit geklopt, ik heb het venster geopend, ik ben langs daar het huis ingeraakt en

plek naderen. »

Maar hij werd niet bevreesd. Men trok die plek voorbij en kwam zonder hinderen aan de derde halt. De dag begon aan den horizon te verschijnen.

« Zou de ander het bericht niet hebben overgebracht? » dacht hij. « O! ik zou hem neerschieten, omdat hij ons een zoo goeden buit had doen missen! »

Hij zag uit het portel op den weg en luisterde. Alles was eenzaam en stil.

« Welnu! » zegde hij spijtig, « het doel is gemist. » Nu, Tue-Tout zal zeer in zijn schik zijn als ik hem de zaak mededeel... Maar, duivels, daar ik er binnen ben, moest ik een weinig van de gelegenheid gebruik maken; ik ga voor mij zelve werken. Het zou wel ongelukkig zijn, als ik niet eenige kroonen in de zakken mijner bureu vond. »

Eene oude vrouw was opgestegen te Polnitz, de eerste halt der diligencie, en was binnen gaan zitten, op het midden der bank, naast den bandiet.

« Deze zal gemakkelijk uit te schudden zijn, maar het zal niet veel geven; doch het ga hoe het wil! »

De vrouw sliep. De bandiet doorzocht bare zakken ongestraft en nam alles wat hij er in vond, geld, papier, enz. De overige passagiers waren mannen. Hij die tegenover hem zat, sliep in zijnen hoek gedoken en snurkte luide.

« Dat is nog eene koe, gemakkelijk om te melken, » zeide de bandiet.

(Wordt vervolgd.)